

Hal Moore

ÚDOLÍ STÍNŮ

Bitva v údolí Ia Drang

Literární předloha
ke stejnojmennému filmu
s Melem Gibsonem v hlavní roli

OMNIBOOKS

Tento překlad vychází na základě smlouvy s Random House, divizí
Penguin Random House LLC

Copyright © 1992 by Lt. General H. G. Moore
and Joseph L. Gallo-way

Translation © 2016 Daniel Dominik

ISBN 978-80-87788-72-1 (pdf)

Generálporučík Harold G. Moore (v.v.)
a Joseph L. Galloway

ÚDOLÍ STÍNŮ

Bitva v údolí Ia Drang

OMNIBOOKS

2016

PŘEDMLUVA

V tvých horkých snech jsem bděla u tebe,
slyšíc tě šeptat báje lítých bitev...

Shakespeare, *Král Jindřich IV.*, díl I., jednání II., obraz 3

Toto je příběh o čase a vzpomínkách. Čas byl rok 1965, rozdílný, předělový rok, kdy v Americe jedna éra končila a druhá začínala. V té době jsme mnoha způsoby pociťovali, že se naše životy náhle a dramaticky mění a s odstupem čtvrtstoletí o tom nemáme pochyb. Byl to rok, kdy se Amerika rozhodla zasáhnout do složitých vztahů v podivném a vzdáleném Vietnamu. Byl to rok, kdy jsme šli do války. V tradičním, širším slova smyslu, kdy znamenalo „my“, kdo šli do války, my všichni Američané. Ačkoliv po pravdě řečeno, v té době velká většina z nás neměla ani povědomí a tím méně zájem o to, co se začínalo tak daleko odehrávat.

Takže tento příběh je o menší a konkrétní skupině „nás“ z této věty, o prvních amerických bojových jednotkách, které se nalodily na transportní loď z druhé světové války a odpluly na to téměř neznámé místo. Měli jsme vybojovat první velkou bitvu v konfliktu, který se potáhne deset let a téměř zničí Ameriku, stejně jako zničí Vietnam.

Kampaň v Ia Drang znamenala pro válku ve Vietnamu to, co pro druhou světovou válku představovala občanská válka ve Španělsku: zkoušku kostýmů; místo, kde obě strany testovaly, ověřovaly a vylepšovaly nové válečné taktiky, postupy a zbraně. A obě strany se prohlašovaly za vítěze a získávaly lekce, některé z nich nebezpečně zavádějící, což se odrazilo v desetiletí krvavých bojů a trpkých obětech, které měly přijít.

Je to o tom, co jsme dělali, viděli a vytrpěli během čtyřiatřicetidenní operace v údolí Ia Drang na centrální vysočině Jižního Vietnamu v listopadu 1965, kdy jsme byli mladí, sebejistí a vlastenečtí. A naši krajané věděli o našich obětech jen málo a ještě méně se o ně zajímali.

Další vojenský dějepis, říkáte? Ne tak docela, protože na mnohem důležitějších úrovních to je milostný příběh, vyprávěný našimi slovy a činy. Byli jsme dětmi padesátých let a šli jsme tam, kam nás poslali, protože jsme milovali svou zemi. Většina z nás byli odvedenci, ale byli jsme hrdí, že máme příležitost sloužit své vlasti stejně, jako naši otcové sloužili v druhé světové válce a naši starší bratři v korejské válce. Byli jsme členy elitní experimentální

bojové divize vycvičené na příkaz prezidenta Johna F. Kennedyho v novém druhu aeromobilního boje.

Těsně před odjezdem do Vietnamu nám armáda přidělila historické insignie 1. divize kavalérie a my si všichni hrdě přišli na ramena žlutočerné nášivky se siluetou koňské hlavy. Šli jsme do války, protože nás o to požádala naše země, protože nám to náš nový prezident Lyndon B. Johnson přikázal, ale hlavně jsme měli pocit, že je to naše povinnost. Že je to jakýsi druh lásky.

Další druh mnohem nadpřirozenější lásky se k nám dostavil nezávan na bojišti. Tak jak se to stává na bojištích všech válek, ve kterých člověk kdy bojoval. Na tom depresivním pekelném místě, kde je smrt stálým společníkem, jsme zjistili, že se navzájem milujeme. Zabíjeli jsme jeden pro druhého, umírali jsme jeden pro druhého a jeden pro druhého jsme truchlili. Časem jsme se začali milovat jako bratři. V boji se náš svět zmenšil na muže po naší pravici a levici a na nepřitele všude kolem. Rozhodovali jsme navzájem o svých životech a naučili jsme se sdílet své obavy, naděje a sny tak snadno, jako jsme sdíleli to málo dobrého, co nás potkalo.

Byli jsme děti padesátých let a mladí, oddaní stoupenci Johna F. Kennedyho z počátku šedesátých let. Řekl světu, že Američané při obraně svobody „zaplatí jakoukoliv cenu, ponесou jakékoliv břemeno a vypořádají se se všemi obtížemi“. My jsme byli záloha za tuhle nákladnou smlouvu, ale když jsme slib plnili, muž, který ji podepsal, zde už nebyl. John F. Kennedy na nás čekal na kopci na Arlingtonském národním hřbitově a v dobách, kdy jsme přicházeli po tisících, abychom vyplnili jeho svahy bílými mramorovými náhrobky, jsme se ptali šumícího větru, zda je toto opravdu budoucnost, kterou si pro nás představoval.

Mezi námi byli staří veteráni, oštěření rotmistři, kteří bojovali za druhé světové války v Evropě a v Pacifiku, kteří přežili mrazivé peklo korejské války, a nyní si plánovali přidat na svou nášivku bojové pečoty další hvězdu. Byli tam rekruti z pravidelné armády, mladí muži z amerických městeček, kterým jejich otcové řekli, že se naučí kázni a že se z nich v armádě stanou praví muži. Byli tam další mladí muži, kteří si vybrali možnost odpykat si trest raději v armádě než ve vězení. Soudci tomu nyní říkali alternativní tresty. Ale většinou to byli odvedenci, devatenáct, dvacet let staří chlapani shromáždění po celé Americe místní odvodní komisí, aby si odsloužili dva roky v zeleném. Vojíní dostávali žold 99,37 dolaru měsíčně, praporčíci 343,50 měsíčně.

Veleli nám absolventi West Pointu a mladí poručíci, kteří prošli výcvikovým kurzem pro záložní důstojníky na univerzitách Rutgers, Citadela a dokonce Yale. Vyslyšeli Kennedyho výzvu. Byli tam mladí příslušníci mužstva a poddůstojníci, kteří prošli přípravným kurzem pro důstojníky a objevili se jako čerství důstojníci. Všichni se nervózně usmívali, když se seznámili se statistikou, která měřila životnost poručíků v boji ve vteřinách a minutách, nikoliv hodinách. Naši poručíci brali 241,20 dolarů měsíčně.

Údolí stínů

Ročník 1965 vycházel ze staré Ameriky, národa, který navždy zmizel v kouři, jenž stoupal z bojišť v džungli, kde jsme bojovali a krváceli. Země, která nás vyslala do války, tady už nebyla, aby nás přivítala doma. Už neexistovala. Vyslyšeli jsme volání prezidenta, který již nežil, a poslouchali jsme rozkazy jiného prezidenta, jenž bude vyhnán z úřadu a pronásledován válkou, kterou vůbec nezvládl.

Mnoho našich krajanů začalo nenávidět válku, ve které jsme bojovali. Nejvíce ji nesnášeli ti profesionálně citliví lidé, ale nakonec neměli dost citu na to, aby rozlišovali mezi válkou a vojáky, kteří dostali rozkaz v ní bojovat. Strašně nás nenáviděli a my padali k zemi v křížové palbě, jak jsme to poznali v džungli.

V těch dobách se na naše boje zapomínalo, naše oběti se zlehčovaly a veřejně se zpochybňoval náš zdravý rozum a schopnost žít ve slušné americké společnosti. Teď jsme zírali na své mladé zestárlé tváře zjizvené a vyzáblé horečkou, horkem a probdělými nocemi, ztracení a prokletí cizinci, znehynbělí na žloutnoucích fotografiích zastrčených v krabici od bot spolu s našimi medailemi a stužkami.

Změnili jsme své životy, našli si práci nebo svobodné povolání, oženili se, vychovávali rodiny a trpělivě jsme čekali, až se Amerika zase vzpomene. Jak roky mýjely, vyhledávali jsme se a zjišťovali jsme, že skoro zapomenutá hrdost na službu v armádě je společná těm, kdo s námi to všechno sdíleli. Jen s nimi a s nikým jiným jsme mohli mluvit o tom, co se tam opravdu stalo, o tom, co jsme viděli, co jsme dělali a co jsme přežili.

Věděli jsme, jaký Vietnam byl, jak jsme vypadali a jednali, mluvili a páchli. Nikdo jiný v Americe to nevěděl. Hollywood to pokaždé pojal špatně a rýpal pokřivenými politickými noži v kostech našich mrtvých bratrů.

Takže znovu a opravdu naposledy: je to o tom, jak to všechno začalo, jaké to bylo, co to pro nás znamenalo, co jsme znamenali jeden pro druhého. Nebyl to film. Když bylo po všem, mrtví nevstali, neoprášili se a neodkráčeli. Ranění si prostě neumyli červenou barvu a nežili dál nezranění. Ti, kdo zázračně vyvázli bez škrábnutí, nebyli rozhodně nedotčeni. Ani jeden z nás neopustil Vietnam jako ten stejný mladý muž, který sem přijel.

Tento příběh je tedy naší závětí a naší poctou 234 mladým Američanům, kteří v roce 1965 zemřeli po našem boku během čtyř dnů na přistávacích zónách X-Ray a Albany v Údolí stínů. To bylo více Američanů, než padlo v jakémkoliv pluku, jižanském nebo severanském, v bitvě u Gettysburgu. A mnohem více, než jich padlo v boji během celé války v Zálivu. Další sedmdesát našich kamarádů zemřelo v Ia Drang v urputných šarvátkách před velkou bitvou v zónách X-Ray a Albany. Všech 305 jmen včetně jednoho pilota je vyryto na třetím panelu napravo od vrcholu, Panel 3-východ, Památníku veteránů z Vietnamu ve Washingtonu D. C. a v našich srdcích. Je to také příběh

trpících rodin, jejichž životy byly natrvalo otřeseny smrtí otců, synů, manželů a bratrů v tom údolí.

I když ti, kdo válku nikdy nezažili, nemusí chápat naši logiku, tento příběh je také poctou stovkám mladých mužů 320., 33., a 66. pluku Vietnamské lidové armády, kteří na tom místě zemřeli naší rukou. I oni bojovali a zemřeli hrdinsky. Byli respektovaným nepřítelem. My, kdo jsme je zabili, se modlíme, aby z toho divokého a opuštěného místa, kde jsme je zanechali, vyzvedli jejich kosti a přenesli je domů k slušnému a čestnému pohřbu.

Tohle je náš i jejich příběh. Protože jsme bývali vojáci a mladí muži.

Jdeme do války

1

V ZÁPALU BITVY

Nemůžete si vybrat bojiště,
Bůh ho vybere za vás;
Můžete ale vztyčit vlajku,
kde vlajka ještě nikdy nevlála.

Stephen Crane, *Barvy*

Malá krvavá díra v zemi přeplněná muži byla velitelským stanovištěm roty Charlie kapitána Boba Edwardse. Na červenohnědé hlíně ležel zkroucený rotmistr Hermon Hostuttler zabítý kulkou z AK-47, která ho zasáhla do hrdla. Příkrčený radista Ernest Paolone krvácel z levého předloktí. Vedle Paoloneho se choulili dělostřelecký návodčí rotmistr James Castleberry a jeho radista vojín Ervin Brown. Kapitán Edwards seděl zhroucený s průstřelem levého ramene a podpaždí, nebyl schopen pohybu a krvácel. Zdravou rukou si tiskl k uchu sluchátko rádia. Nepřátelský kulometník měl na všechny výhled z vrcholu obřího mraveniště vzdáleného necelých deset metrů.

„Leželi jsme tam a sledovali, jak kulky buší do hlíny nízkého ochranného valu navršeného kolem díry,“ vzpomíná Edwards. „Nevěděl jsem, jak moc jsem zraněný, jen že nemůžu vstát, a nemůžu vlastně nic dělat. Velitelé čet, s nimiž jsem byl v rádiovém kontaktu, poručík William Franklin po mé pravici a poručík James Lane po Franklinově pravici nadále hlásili, že jsou pod palbou, ale nikdo u nich neprorazil. Věděl jsem, že mé druhé dvě čety jsou ve špatném stavu a nepřítel pronikl k mému velitelskému stanovišti na vzdálenost hou granátem.“

Zuřivý útok více než pěti stovek vojáků pravidelné severovietnamské armády přímo zasáhl dvě Edwardsovy čety, řídkou linii padesáti příslušníků kavalérie. Byli jediní, kdo stáli brzy ráno 15. listopadu 1965 mezi nepřítelem a velitelským praporem umístěným v shluku stromů na přistávací zóně X-Ray v údolí Ia Drang na centrální vrchovině Jižního Vietnamu.

Amerika na tom vzdáleném místě pomalu, ale neúprosně sklouzávala do války. Do té doby se během „období poradců“, která právě skončila, počítaly

oběti na naší straně po jedné nebo po dvou, a když začátkem tohoto roku dorazili na bojiště mariňáci, tak po čtyřech a pěti. Nyní začal počet padlých značně narůstat. Tady, v zalesněném údolí pod osm set metrů vysokými útesy pohoří Chu Pong, které se táhlo deset kilometrů do Kambodže, umírali po celých skupinách. Nově přichází 1. divize kavalérie (aeromobilní) již zasáhla do dění a smělý plán severovietnamského brigádního generála Chu Huy Mana na obsazení Centrální vysočiny zmařila. Nyní bylo jeho cílem vtáhnout Američany do boje, zjistit, jak bojují, a naučit své muže, jak je zabít.

Jeden početně neúplný prapor měl tu troulalost přistát vrtulníky přímo v srdci Manova základního tábora, historické svatyně tak vzdálené od všech cest, že v předchozích dvaceti letech ani francouzská, ani jihovietnamská armáda do ní neriskovaly průnik. Můj 1. prapor 7. divize kavalérie americké armády v počtu 450 mužů přišel do Ia Drang hledat problémy a tady jsme jich našli víc, než bylo zdravo. Dva pluky pravidelné Lidové armády, více než dva tisíce mužů, se ve své svatyni o kus dál přeskupovaly, odpočívaly a připravovaly se k obnově bojových operací potom, co jsme je předchozího dne zaskočili. Velitelé generála Mana reagovali rychle a zuřivě, a teď jsme bojovali o život.

Jeden z mužů kapitána Edwardse, specialista Arthur Viera si pamatuje každou vteřinu agonie roty Charlie. „Střelba byla velmi hlasitá. Měli jsme problémy na pravé straně. Poručík Neil Kroger se uprostřed toho všeho postavil. Myslel jsem si, že je to docela dobré. Volal na mne. Zvedl jsem se, abych ho slyšel. Křičel, abych jim pomohl krýt levý sektor.“

Viera dodává: „Běžel jsem k němu a ve chvíli, kdy jsem k němu dorazil, byl už mrtvý. Vydržel naživu půl hodiny. Poklekl jsem vedle něj, sundal mu psí známku a dal si ji do kapsy u košile. Začal jsem znovu pálit z granátometu M-79 a pak mě trefili do pravého lokte. M-79 vylétl do vzduchu, mě to srazilo k zemi a padl jsem dozadu na mrtvého poručíka. Levou rukou jsem střílel z pětačtyřicítky. Pak jsem dostal zásah do krku a kulka prošla skrz. Nemohl jsem mluvit ani vydat jakýkoliv zvuk.“

Zvedl jsem se a pokusil se zaútočit, ale postřelili mě potřetí. Koupil jsem to do pravé nohy a znovu mě to srazilo k zemi. Kulka mě zasáhla do nohy nad kotníkem, pronikla vzhůru, vyšla ven a pak mi vnikla do podbřišku a skončila v zádech kousek od páteře. V tu chvíli nade mnou vybuchly dva granáty a zasáhly mě do obou nohou. Natáhl jsem levou ruku a dotkl se střepiny granátu v levé noze a bylo to, jako bych sáhl na do ruda rozžhavený uhlík. Ruka mi jen zasyčela.“

Když Boba Edwardse trefili, mluvil zrovna rádiem se svým výkonným důstojníkem, poručíkem Johnem Arringtonem, který na velitelství praporu právě sháněl zásoby, a žádal ho, aby přišel dopředu a převzal velení roty Charlie. Edwards říká: „Arrington došel k mému velitelskému stanovišti a poté, co se mnou vleže na okraji zákopu chvíli mluvil, byl také zasažen a raněn.“

Měl obavy, že je zranění dost vážné a řekl mi, abych vyřídil jeho manželce, že ji miluje. Pomyslel jsem si: ‚Copak neví, že jsem taky těžce zraněný?‘ Dostal to do levé ruky, kulka prošla hrudníkem a škrábla plíci. Měl bolesti, ale trpěl potichu. Mohl v sobě mít i nějaké střepiny z M-79, který nepřátelé očividně ukořistili a pálili z něj do stromů nad námi.“

Nyní se nepřítel blížil ke 2. četě poručíka Johna Lanceho. Bylo v ní i několik přeživších z 1. čtyř poručíka Krogera a přesouvala se k okopu Boba Edwardse. Clinton Poley byl nabíječem Jamese Comera, střelce z jednoho z kulometů M-60 poručíka Geoghegana.

Poley říká: „Když jsem vstal, něco mě tvrdě zasáhlo zezadu do krku, hlava mi poskočila dopředu a přilba se mi skutálela do okopu. Myslel jsem si, že se za mne proplížil nějaký chlap a praštil mě pažbou, taková to byla pecka. Nikdo tam nebyl; byl to náraz kulky ze strany nebo zezadu. Dal jsem si na to obvaz a přilba ho pomáhala udržovat na místě. Vstal jsem, znovu se rozhlédl a vpředu napravo jsem spatřil čtyři nepřátele s karabinami. Řekl jsem Comerovi, aby namířil víc napravo. Potom jsem uslyšel výkřik a myslel jsem si, že je to poručík Geoghegan.“

Tou dobou byl poručík Geoghegan už mrtvý. Jeho rotmistr Robert Jemison ho viděl padnout, když se snažil pomoci raněnému muži. „Willie Godboldt byl deset metrů napravo ode mne, utrpěl zranění a začal volat: ‘Pomozte mi někdo!’ Zavolal jsem: ‘Jdu pro něj!’ Poručík na mne zakřičel: ‘Ne, já jdu.’ Vylezl z okopu, aby Godboldtovi pomohl, a hned ho zastřelili.“ Jen pět dní po svých čtyřiaadvacátých narozeninách, John Lance Geoghan, jediné dítě hrdých a zbožňujících rodičů, manžel Barbary a otec šestiměsíční Camille, ležel ve vysoké trávě červené hlíně údolí Ia Drang zasažený do hlavy a zad. Než se k němu dostala pomoc, Willie Godboldt zemřel.

Rotmistr Jemison, který pomáhal v korejské válce odrazit pět čínských divízi u Chipyong-ni, nyní koupil kulku do žaludku, ale pokračoval v boji. O dvacet minut později přišel rozkaz, aby každá četa odpálila barevný kouřový granát a označila jimi své pozice pro dělostřelectvo a letecké útoky. Jemison vstal, aby jeden hodil, a znovu ho trefili. Tentokrát ho srazila k zemi kulka do levého ramene. Znovu vstal, již pomaleji a pokračoval ve střelbě z M-16. Bojoval, dokud nebyl zasažen potřetí. „Byla to dávka z automatické zbraně. Zasáhla mě do pravé paže a rozsekala mi zbraň na kusy. Zbyla z ní jen plastová pažba. Další kulka rozbila sponu na popruhu pod bradou a srazila mi přilbu. Zasáhla mě tak tvrdě, že jsem myslel, že mi zlomila krk. Smetla mě k zemi. Když jsem vstal, nic tam nebylo. Žádná zbraň, žádné granáty, prostě nic.“

Už skoro hodinu, celou věčnost, pálili Comer a Poley asi deset metrů nalevo od Jemisona z kulometu M-60. „Před náš okop dopadl granát. Comer zařval: ‚K zemi!‘“ a odkopl ho kousek dál. Vybuchl. Tou dobou jsme byli už skoro bez munice a zbraň se zasekla. V oblaku kouře a prachu jsme vyrazili doleva

ve snaze najít další postavení 2. čety. Tehdy jsem byl zasažen do hrudníku a celkem tvrdě jsem spadl na zem.“

Poley dodává: „Vstal jsem a pak jsem dostal zásah do boku a znovu jsem padl k zemi. Ve vysoké trávě jsme ztratili s Comerem kontakt. Už jsme přišli o nosiče střeliva vojína Charleyho Coliera, který padl předchozí den. Bylo mu teprve osmnáct a ve Vietnamu byl jen pár dní. Zvládl jsem uběhnout jen dvacet metrů v kuse třikrát za sebou a konečně jsme dorazili k části minometné čety. Nějaký rotmistr určil dva chlapy, aby mi pomohli přes průsek na velitelství praporu u velkého mraveniště. Lékař praporu, kapitán, mi poskytl první pomoc.“

Mezitím byl Viera svědkem hrůzných scén: „Všude kolem byli nepřátelé; nejméně několik stovek jich procházelo tři nebo čtyři minuty kolem. Zdálo se to spíše jako tři nebo čtyři hodiny. Dobíjeli kulometem naše raněné, smáli se a chichotali. Věděl jsem, že mě zabijí, když uvidí, že jsem naživu. Jakmile se přiblížili, hrál jsem mrtvého. Nechal jsem oči otevřené a zíral na malý strom. Věděl jsem, že mrtví mírají otevřené oči.“

Viera pokračuje: „Pak ke mně přišel jeden severní Vietnamec, nakopl mě a já se převalil. Zřejmě si myslel, že jsem mrtvý. Krvácel jsem z úst, ruky a nohou. Vzal mi hodinky a pistoli pětačtyřicítka a pokračoval v chůzi. Sledoval jsem je, jak sbírají všechny naše zbraně; pak se vrátili, odkud přišli. Pamatuji si dělostřelecké granáty, pumy a napalm všude kolem, skutečně dost blízko mě. Otřásalo to zemí pode mnou. Ale dopadalo to také na nepřátelské vojáky.“

Tohle vše a mnohem více se odehrálo 15. listopadu 1965 mezi 6.50 a 7.40. Agónie roty Charlie nastala na linii dlouhé asi sto třicet metrů. Ale muži bojovali a umírali na třech stranách našeho slabě obsazeného perimetru. Uprostřed něj jsem držel životy všech těchto mužů ve svých rukou. Těžce zraněný kapitán Edwards teď rádiem žádal o posily. Jediné zálohy, které jsem měl, byla průzkumná četa, dvaadvacet mužů. Byl útok na rotu Charlie hlavní nepřátelskou hrozbou? Útok teď směřoval také na rotu Delta a sloučené minometné pozice. Zdráhavě jsem řekl kapitánovi Edwardsovi, že jeho rota bude muset prozatím bojovat sama.

Vřava bitvy byla neuvěřitelná. Pušky, kulometry, minometry a granáty rachotily, práskaly a bouchaly. Dvě baterie houfnic ráže 105 mm, dvanáct velkých děl umístěných na jiné přistávací zóně vzdálené osm kilometrů, páliło nonstop. Granáty vybuchovaly necelých padesát metrů od kruhu mělkých okopů.

Vedle mě na velitelství praporu vysílal letecký návodčí Charlie Hastings speciální kód „zlomený šíp“, znamenající „americké jednotce hrozí porážka“. Během krátké chvíle byly všechny dostupné stíhací bombardéry v jižním Vietnamu naskládány na obloze od dvou tisíc metrů v třisetmetrových odstupech po deset tisíc metrů a čekaly na svou chvíli, aby mohly shodit na bojiště pumy a napalm.

Údolí stínů

Mezi svými rotmistry jsem měl veterány tří válek - muže, kteří během invaze seskočili padákem do Normandie a přežili válku v Koreji, a tyto staré bojovníky šokovalo barbarství a pekelný hluk boje. Místo zabíjení zakrývaly dusivé oblaky kouře a prachu. Měli jsme sucho v ústech a žaludky se nám obracely strachy, a nepřítel stále přicházel, jedna vlna za druhou.

KOŘENY KONFLIKTU

Podle mého názoru se v minulosti nikdy nemohl nalézt způsob jak zabránit tasení meče.

Generál Ulysses S. Grant

Měsíc manévrování, útoků, ústupů, návnad, pastí, přeпадů a krvavé řezničiny v údolí Ia Drang na podzim roku 1965 byl skutečným úsvitem vietnamské války, dobou, kdy se dvě proti sobě stojící armády navzájem měřily. Severovietnamští velitelé měli v sobě hluboce zakořeněný strach, že zkušenosti, které získali před deseti lety bojem a porážkou Francouzů, jsou ve srovnání s technicky vyspělejšími zbraněmi a revoluční aeromobilní taktikou, kterou na nich nyní Američané testovali, už zastaralé.

Severovietnamci chtěli, aby jejich pěšáci ochutnali, jak tyto zbraně koušou a našli způsob, jak je zneutralizovat. Veleli jim vtáhnout nově přichozí Američany do boje a najít mezery v jejich myšlení, které by umožnily armádě rolníků třetího světa, jež se přesouvala pěšky a bojovala na vzdáleném konci dva měsíce dlouhého zásobovacího řetězce nosičů, nejen přežít a vytrvat, ale nakonec i převládnout ve válce, která pro ně vstupovala do nové fáze.

První divize letecké kavalérie se zrodila z odhodlání prezidenta Johna F. Kennedyho, že se americká armáda, která po desetiletí cvičila a zbrojila na třetí světovou válku, jež se odehraje na pláních Evropy, musí připravit na vybojování řady malých špinavých válek v neprozkoumaných částech světa. K tomu dal Kennedy americkým speciálním jednotkám velení – a zelený baret, kterým se jejich příslušníci odlišovali. Speciální jednotky byly dobré v tom, co dělaly - v protipartyzánské válce -, ale zcela jasně nebyly vojenskými útvary, které by se měly vypořádat s prapory a pluky vojáků komunistických pravidelných armád. Stejně tak k tomu nebyly vhodné divize pravidelné pěchoty americké armády, závislé na silnicích a stereotypně zaměřené na válku v Německu. Muselo se vytvořit něco nového a naprosto odlišného, co by mohlo čelit výzvam džungle v Indočíně.

Co by to mělo být? Nikdo si tím nebyl absolutně jistý, kromě kliky mladých plukovníků a brigádních generálů skrývajících se v nitru výzkumné a vývojové divize v Pentagonu, která měla nápad, sen, a několik let si s ním pohrávala.

Šéfem výzkumu a vývoje v armádě byl v létě roku 1957 generálporučík James Gavin, který si vysloužil slávu a rychlé povýšení v druhé světové válce s 82. výsadkovou divizí. Měl vizi nové bojové jednotky, kterou v klíčových člancích popisoval jako „kavalérii a tím nemyslím tu na koních“. Jeho vize se soustředila na vrtulníky, ty nemotorné čmeláky, kteří měli svůj omezený debut v Koreji, kde hlavně přepravovaly raněné po dvou do týlu.

Gavinovým snem bylo, že jednoho dne budou větší, rychlejší a lepší vrtulníky dopravovat pěchotu do boje, navždy ji osvobodí od útrap terénu a umožní, aby válka postupovala rychlejším tempem, než zvládneme pěšky. Věřil, že vrtulníky mají možnost udělat nepřátelskému veliteli z bojiště trojrozměrnou noční můru.

Jeho sen nadšeně sdílel brigádní generál Hamilton Howze, šéf armádního letectva a další pionýři, jako plukovníci John Norton, Georg Seneff, John Tolson, Bob Williams a Harry Kinnard. Druhá světová válka prokázala, že výsadkářská válka má svá omezení a nevýhody, ale aeromobilní válka dokáže mnohé z nich vyřešit, pokud ne všechny.

V půli roku 1962 se ministr obrany Robert McNamara, uskutečňující vizi prezidenta Kennedyho, chopil myšlenky aeromobility. Přikázal armádě, aby rozhodla, jestli nový vrtulník UH-1 Huey, velký transportní vrtulník CH-47 Chinook a jejich odvozené typy ve vrtulníkovém letectvu mají na bojišti budoucnosti využití.

Vznikla Komise pro koncepci aeromobility a brzy poté se v únoru 1963 ve Fort Benningu zrodila 11. letecká útočná divize (testovací) pod velením brigádního generála Harryho Kinnarda. Aktivovala se 10. letecká transportní brigáda (testovací) pod velením plukovníka Delberta Bristola a dále se vytvořila Letecká skupina (testovací) pod velením plukovníka Phipa Seneffa. Vše měla zhodnotit testovací, hodnotící a kontrolní skupina pod velením brigádního generála Boba Williamse. Tyto skupiny se ve Fort Benningu nesetkaly s žádným byrokratickým odporem nebo potížemi. Novým zástupcem velitele byl brigádní generál John Norton.

11. útočná letecká divize začala úplně od nuly s pouhými třemi tisíci muži pro individuální výcvik aeromobility v jednotkách o velikosti čtyři a roty. V červnu k ní armáda přidala další dvě brigády, pěchotu, dělostřelectvo a podpůrné jednotky a začala s výcvikem taktiky pro jednotky o velikosti praporu, brigády a divize.

Tou dobou se Amerika ještě neotřepala z šoku ze zavraždění prezidenta Kennedyho a teprve začínala hodnotit muže, který se měl stát jeho nástupcem - Lyndona Johnsona. Prvním legislativním kolečkem právě procházel Johnsonův návrh programu Great Society, který měl změnit Ameriku, a to byla jeho hlavní agenda. Ale problémy v Jižní Vietnamu nemizí a ve volebním roce se nemohou jen tak přehlížet.

Země zvaná „Vít-nam“ už začínala v nitru Lyndona Johnsona hlodat. Nebylo to místo, které by si vybral, aby se postavil komunistům. Když se Francouzi v roce 1954 třásli strachy na pokraji strašlivé porážky v Dien Bien Phu a poradci prezidenta Eisenhowera debatovali o výhodách a nevýhodách amerického zásahu v Indočíně, intervenci s možným jaderným úderem, tehdejší senátor Johnson se proti takovému bláznovství rázně postavil. Byl proti jakékoliv válce na asijském kontinentu.

Nicméně zdědil nejen Kennedyho hyperaktivní zahraniční politiku, ale také jeho hlavní poradce posměšně zvané „Harvardi“. Během tisíce dnů Kennedyho vlády si národ prošel debaklem v Zátoce sviní, krizí kolem Berlínské zdi, kubánskou raketovou krizí a napětím kolem malého nevýznamného království Laos. Pár dnů předtím, než Kennedy zemřel vrahovou kulkou, pučisté sesadili a zavraždili Ngo Dinh Diema, autokratického vládcce Jižního Vietnamu. V puči schváleném, pokud ne přímo financovaném, Washingtonem.

Kennedyho nástupce, ve funkci nový a vstupující do volebního roku, si nemohl dovolit být považovaný za měkkého vůči komunistům. Prezident Johnson schválil pomalý, ale trvalý nárůst počtu amerických poradců v Jižním Vietnamu.

V létě 1964 padla důležitá rozhodnutí také v Hanoji, hlavním městě komunistického Vietnamu. Ve vedení armády a v předsednictvu komunistické strany prosadila skupina mladých důstojníků eskalaci války za osvobození jižní poloviny země. Argumentovali tím, že prosté pokračování v poskytování zbraní, střeliva a další podpory partyzánskému Vietkongu prostě nestačí. Podle nich nastal čas zasáhnout na jižních bojištích s pluky a divizemi pravidelné Lidové armády Severního Vietnamu.

Zdůvodňovali to tím, že lépe vyzbrojení, vycvičení a motivovaní vojáci proniknou do Jižního Vietnamu a zahájí údery proti slabé a nemotivované jihovietnamské armádě. V krátké době zemi a lid jižně od 17. rovnoběžky osvobodí. Zkušený generál Vo Nguyen Giap proti návrhu eskalace energicky protestoval jako uspěchanému a předčasnému a naléhal, aby se pokračovalo v partyzánské válce, která se jevila jako stále úspěšnější.

Prezident Ho Či Min se přiklonil na stranu zastánců eskalace a nejvyšší armádní velení navrhlo pro období sucha roku 1965 smělý plán. Postaví se tři nové pluky v plné síle, vycvičí se, vyzbrojí a pošlou se po Ho Či Minově stezce přes území Laosu a Kambodže na jih, aby provedly překvapivou podzimní ofenzivu, která začne na vzdálené Centrální vysočině a možná skončí v Saigonu.

Hanojští vojenští plánovači si představovali klasickou kampaň vedoucí k rozdrčení armády Vietnamské republiky (ARVN), která by měla začít v říjnu 1965 po období dešťů v horách a pláních provincie Pleiku. Oblehnou tábor amerických speciálních jednotek v Plei Me s dvanácti americkými poradci a více než čtyřmi stovkami horalských žoldnéřů.

To přiláká z Pleiku po silnici 14. podpůrnou kolonu ARVN skládající se z vojáků a tanků, která bude pokračovat na jihozápad po jednoproudové prашné cestě zvané provinční silnice 5, kde bude čekat pluk vojáků Lidové armády s pečlivě připraveným útokem ze zálohy. Jakmile vítězné severovietnamské pluky podpůrnou kolonu ARVN zničí a tábor Plei Me rozdrtí, obsadí město Pleiku a budou mít volnou cestu k postupu po silnici 19 na Qui Nhon a k Jihočínskému moři. Kdo ovládá silnici 19, vládne Centrální vysočině, a kdo ovládá Centrální vysočinu, vládne Vietnamu. Začátkem roku 1966 si byli severovietnamští velitelé jistí, že Jižní Vietnam rozpůlí a ten se bude otrásat na pokraji kapitulace.

Na podzim roku 1964 už byly přípravy nepřítele v plném proudu a v té době Lyndon Johnson cestoval v rámci své předvolební kampaně po Americe a sliboval, že „nebude posílat americké chlapce, aby dělali to, co by si asijská chlapci měli udělat sami“. Ten podzim provedla 11. letecká divize rozhodující dvouměsíční test v Severní a Jižní Karolíně. Vrtulníková válka se během největšího polního cvičení konaného od druhé světové války ukázala pro americkou armádu jako vyhovující.

Pentagon nyní začal s procesem začleňování letecké útočné divize do řad pravidelné armády.

Jak se nová aeromobilní divize stávala realitou, situace jak vojenská tak politická se v místě jejího pravděpodobného nasazení, které Johnson říkal „ta zatracená bezcenná země“, zhoršovala každým dnem. Zatímco saigonští generálové plánovali jeden převrat za druhým a soutěžili o titul siláka měsíce, partyzánský Vietkong rozšířil svou vládu nad rýží plodící deltou řeky Mekong a dostal se na sever do oblastí, v nichž se pěstoval gumovník.

Dokud se Johnson prezentoval jako rozumná a mírumilovná alternativa ještějšího republikánského vyzývatele senátora Barryho Goldwatera, odolával doporučení svých poradců eskalovat americkou vojenskou přítomnost. Jakmile Goldwatera porazil a stal se oficiálně prezidentem, byl si jistý, že v duchu texaské tradice dokáže uzavřít s vietnamskými komunisty dohodu.

Johnson, frustrovaný řadou teroristických incidentů mířených proti Američanům ve Vietnamu vybuchl, když ženisté Vietkongu v noci 6. února 1965 zaminovali a z minometů ostřelovali tábor amerických poradců a leteckou základnu v Pleiku na Centrální vysočině. Osm Američanů zabili a více než stovku jich zranili. „Už toho mám dost,“ řekl své Národní bezpečnostní radě.

Odplatou byl během pár hodin úder stíhaček startujících z letadlových lodí na první cíle v Severním Vietnamu. Dne 2. dubna začala operace „Dunící hrom“, program systematických náletů proti Severnímu Vietnamu. Zatímco bojové letouny námořnictva bezpečně startovaly a vracely se na letadlové lodě na moři, americké armádní stíhačky rozmístěné v Da Nangu byly zjevně zranitelné vůči odvetě.

Když generál William Westmoreland, americký velitel ve Vietnamu, požádal o námořní pěšáky k ochraně letecké základny, dostal je. Prapor mariňáků se vylodil 8. března na Čínské pláži. Prezident Johnson schválil 1. dubna generálův požadavek na další dva prapory mariňáků plus dvacet tisíc vojáků logistické podpory. Také souhlasil s generálem, že by se mariňáci neměli zaměřovat čistě na obranné úkoly, ale měli by se rozvinout a začít zabíjet Vietkongy. Poprvé od korejské války byly americké bojové jednotky nasazeny do akce na asijském kontinentu.

Prezident v důležitém projevu 7. dubna naléhal, aby Severovietnamci uzavřeli rozumnou dohodu a nabídl jim ohromný program ekonomického rozvoje povodí řeky Mekong financovaný Washingtonem. Hanoj odpověděla, že se nemohou konat žádná jednání, dokud budou americké letouny bombardovat Severní Vietnam.

Bílý dům se 15. dubna pobavil Westmorelandovým požadavkem na vyslání čtyřiceti tisíc vojáků do jižního Vietnamu, aby zvýšil sázku. V půli června slušně požádal, aby se počet požadovaných vojáků zdvojnásobil. Nyní žádal, aby měl do konce roku 1965 schváleny jednotky o počtu celkem sto osmdesáti tisíc mužů, většinou Američanů a částečně Jihokorejců. Generál plánoval, že bude v roce 1966 potřebovat dalších minimálně sto tisíc mužů.

Prezident Johnson byl nakloněn tomu, dát generálovi, co chtěl, ale byl také rozhodnutý, že se tato válka vybojuje bez přílišného znepokojování americké veřejnosti. Takový bohatý a mocný národ si určitě bude moci dovolit malou válku i jeho program Great Society.

Nerespektoval radu svých armádních velitelů a rozhodl, aby byla eskalace americké přítomnosti v Jižním Vietnamu levná - žádná mobilizace záloh a Národní gardy, žádné vyhlášení stavu nouze, které by armádě umožnilo prodloužit délku služby nejlépe vycvičeným a nejzkušenějším vojákům. Místo toho se bude válka krmit vykrádáním nejlepších lidí a materiálu z armádních divizí v Evropě a Spojených státech a zatím tam plynula řeka nových odvedenců, dvacet tisíc měsíčně, aby stříleli a umírali.

Když američtí mariňáci zahájili bojové operace v severní části Jižního Vietnamu a nově dorazivší 173. výsadková brigáda nyní operovala v centrální části země, museli hanojští vojenští plánovači znovu zvážit tažení v provincii Pleiku plánované na zimu a jaro. Zkušený generál Chu Huy Man, který kampani velel, říká, že se v červnu 1965 nejvyšší velení Lidové armády rozhodlo smělý plán na obsazení Centrální vysočiny a útok po silnici 19 k pobřeží odložit.

„Ten plán se dal k ledu na deset let,“ říká generál Man, „a uskutečnil se v roce 1975.“ Nový plán bude začínat stejně jako ten původní: Lidová armáda oblehne tábor speciálních jednotek v Plei Me, přepadne nevyhnutelně přijíždějící podpurný konvoj jihovietnamské armády, až se odváží vyjet z města

Pleiku, a pak počká, až do boje zasáhnou americké bojové jednotky, aby Jiho-vietnamce zachránily.

„Chtěli jsme vylákat tygra z hor,“ říká generál Man a dodává: „zaútočili bychom na jihovietnamskou armádu, ale byli bychom připraveni bojovat s Američany.“ Generálmajor Hoang Phuong, nynější ředitel vojenského historického institutu v Hanoji a veterán bojů v údolí Ia Drang vzpomíná: „Velitelství rozhodlo, že se musíme na boj s Američany velice pečlivě připravit. Problémem bylo, že jsme nikdy předtím s Američany nebojovali a neměli jsme s bojem proti nim zkušenosti. Věděli jsme jak bojovat s Francouzi. Měli jsme v úmyslu zavléct americké jednotky do střetu, abychom se naučili s nimi bojovat. Chtěli jsme se utkat s jakoukoliv americkou bojovou jednotkou; nezáleželo nám na tom s jakou.“

Američané, se kterými se Man a Phuong časem setkají, ještě v červnu 1965 neopustili Spojené státy, ale cítili něco ve vzduchu. Začátkem května 1965 začali velitelé 11. letecké útočné divize dostávat informační kopie operačních hlášení 173. výsadečkové brigády o bojích a operacích ve Vietnamu. Koncem května podávali velitelé praporu, brigády a divize hlášení do přísně střežených učeben pěchotní školy ve Fort Benningu, kde se používala k přísně tajným mapovým hrám. Mapy, se kterými se cvičilo, byly mapy Centrální vysočiny Jižního Vietnamu.

V půli června nařídil Pentagon velení divize, aby zahájilo osmítýdenní intenzivní program bojové připravenosti zaměřený na nasazení v Jižním Vietnamu.

Ministr obrany McNamara 16. června oznámil, že armáda má povoleno použít aeromobilní divizi jako součást vojska o síle šestnácti divizí.

Začátkem července Pentagon sdělil, že se 11. útočná letecká divize přejmenuje na 1. divizi letecké kavalérie a převezme insignie historické divize, která se vyznamenala v boji v korejské válce a v druhé světové válce v Tichomoří, ani nemluvě o šarvátkách na koních s bandity podél hranic s Mexikem v Texasu a Novém Mexiku začátkem dvacátých let 20. století.

V televizním projevu k národu ráno 28. července 1965 popsal prezident Johnson zhoršující se situaci v Jižním Vietnamu a prohlásil: „Dnes jsem dal rozkaz k přesunu aeromobilní divize do Vietnamu.“

Ten den jel náčelník štábu americké armády generál Harold Johnson do Bílého domu, aby na protest rezignoval, protože byl přesvědčen, že eskalace konfliktu bez vyhlášení stavu nouze je čirým šílenstvím. Už si sundal čtyři stříbrné hvězdy z obou ramen své letní uniformy. Jak se jeho vůz blížil k branám Bílého domu, generál Johnson ve svém rozhodnutí zakolísal. Přesvědčil sám sebe, že dokáže víc, když zůstane a bude pracovat uvnitř systému. Generál nařídil svému řidiči, aby vůz otočil a odvezl ho zpět do Pentagonu. Toto rozhodnutí ho pronásledovalo do konce života.

V jižním Vietnamu byl 320. pluk Vietnamské lidové armády uprostřed dvouměsíčního obléhání tábora speciálních jednotek Duc Co na Centrální vysočině. Poradcem jihovietnamského výsadkového praporu, který byl upoután v bojích u Duc Co, byl mladý armádní major Norman Schwarzkopf, absolvent West Pointu v roce 1956. O čtvrtstoletí později bude datovat do těch dní zrod svého pověstného temperamentu, když rádiem žádal a prosil, aby někdo evakuoval jeho zraněné jihovietnamské vojáky, zatímco americké vrtulníky prolétávaly bez přistání kolem.

Ten týden opustil 33. pluk Vietnamské lidové armády Quang Ninh a vydal se na dvouměsíční pochod po Ho Či Minově stezce přes Kambodžu a Laos do Jižního Vietnamu. V Jižním Vietnamu už byl brigádní generál Chu Huy Man, který dohlížel na operace Vietkongu proti americkým mariňákům v regionu Da Nang-Chu Lai, ale dostal rozkaz vrátit se na Západní vysočinu a založit front B-3, flexibilní a rozšiřitelné velitelství mající na starost administrativní a logistické záležitosti jednotek jak Lidové armády, tak Vietkongu operujících na Vysočině. Manovým novým úkolem bylo připravit Američanům v provincii Pleiku vřelé přivítání.

První část cesty nové moderní aeromobilní divize do válečné zóny bude rozhodně nemoderní. Začátkem srpna popluje 1. kavalérie do války miniflotilou transportních lodí z druhé světové války a jejich vrtulníky poplují do Jižního Vietnamu na palubě flotily čtyř stárnoucích letadlových lodí.

Příslušníci kavalérie se pustili do hektického balení vybavení, očkování, psaní závětí a zubařských a zdravotních prohlídek na poslední chvíli, uklidňování svých manželek a dětí na dálku a vybírání si krátkých opuštěnků. Začátkem srpna odletěla do Vietnamu předsunutá skupina sta důstojníků a mužů, aby začali připravovat pro divizi nový domov v An Khe, ospalém městě v kopcích v půlce silnice 19 v horách mezi Qui Nhonem na pobřeží a Pleiku.

Jedním z praporů připravujících se vyplout byl ten můj. Jmenuji se Harold G. Moore mladší, ale „Hal“ bude stačit. V roce 1957 mě jako mladého majora, čerstvého absolventa velitelské a štábní školy ve Fort Leavenworthu, přidělili do Pentagonu do kanceláře šéfa výzkumu a vývoje. Byl jsem u zrodu konceptu aeromobility. Po dva a půl roku jsem byl v aeromobilní divizi jediným výsadkářem. V této funkci jsem pracoval pro generálporučíka Jima Gavina a plukovníky Johna Nortona, Phipa Seneffa a Boba Williamse.

Pro Harryho Kinnarda jsem pracoval už v roce 1948, když jako podplukovník velel zkušební výsadkové sekci ve Fort Braggu. Jako šestadvacetiletý poručík jsem se mu dobrovolně přihlásil k testování experimentálních padáků. Bylo jisté, že si mě Kinnard bude navždy pamatovat. Při mém prvním testovacím seskoku s novým říditelným padákem jsem visel na ocasu letounu C-46 a ten mě rychlostí sto osmdesát kilometrů za hodinu táhl za sebou. Pět set metrů nad zónou seskoku se zapletené šňůry konečně uvolnily a za pár

minut mě záložní padák dostal bezpečně na zem. Když jsem podával Kinnardovi hlášení, řekl jen: „Nazdar klikaři.“

Když jsem začátkem šedesátých let sloužil tři roky u NATO v Norsku, donesly se mi zvěsti, že Kennedyho administrativa přijala na koncept aeromobility nový pohled. V srpnu 1963 jsem turnus v NATO dokončil a začal roční výuku na Námořní válečné akademii v Newportu na Rhode Islandu. Byl jsem už čtyři roky podplukovníkem a snažil jsem se při svém dalším přidělení získat velení praporu.

Tou dobou postavila armáda 11. testovací útočnou leteckou divizi pod velením generálmajora Harryho Kinnarda. Napsal jsem svému starému šéfovi dopis a požádal ho o velení pěchotnímu praporu v jeho nové divizi. V té době si mohli velitelé divizí vybírat velitele brigád a praporů jednoduše tak, že řekli jejich jméno. Od poloviny sedmdesátých let se takoví velitelé vybírají armádní výběrovou komisí na principu soutěže. Když jsem v dubnu 1964 dokončoval válečnou akademii, oznámili mi z Pentagonu, že si mě Kinnard vyžádal, abych velel 2. praporu 33. pěchotní brigády, kterou vyčlenili z 2. pěchotní divize a zařadili k 11. testovací letecké útočné divizi.

V sobotu 27. června jsem dorazil na základnu Fort Benning v Georgii. Zařídili mi, že než opravdu převezmu velení, udělám si pětidenní opakovací kurz pro velitele praporů. Ale na jakékoliv myšlenky na opakovací kurz jsem mohl zapomenout, když přijel můj nový šéf, velitel 3. brigády plukovník Thomas (Tim) Brown a řekl mi, abych učebnice vrátil. „Převzmete velení praporu v pondělí v 9 hodin ráno a hned poté vyrážíme na třídenní polní cvičení.“ Dal mi telefonní číslo na kapitána Gregoryho (Matta) Dillona, operačního důstojníka 3. praporu. Dillon mi řekl, že kasárna a velitelství jsou v rezervaci na Kelly Hill, pět kilometrů od základny Fort Benning. Moje žena a pět dětí zůstaly u jejích rodičů v nedalekém Auburnu v Alabamě, dokud nedostaneme ubytování na základně.

V pondělí 29. června jsem podle plánu převzal velení svého praporu. Bylo mi dvaadvacet let, byl jsem absolventem West Pointu ročník 1945 s devatenácti lety služby včetně čtrnáctiměsíčního bojového turnusu v Koreji. Potom jsem v krátkém proslovu řekl svým vojákům, že je tohle dobrý prapor, ale bude ještě lepší. „Udělám, co bude v mých silách,“ řekl jsem, „a očekávám to stejné od každého z vás.“

Ještě před převzetím velení jsem měl dlouhý rozhovor s nejdůležitějším mužem v každém praporu – se štábním praporčíkem. Basil Plumley byl čtyřiačtyřicetiletý, metr devadesát vysoký medvěd a muži mu občas říkali „Stará železná tlama“, ale nikdy v jeho doslechu.

Plumley byl muž dvou válek a nosil mistrovská výsadkářská křídélka s pěti hvězdami za bojové seskoky. Byl tím, komu mladí výsadkáři říkali „parchant čtyř seskoků“. Přežil všechny čtyři bojové seskoky 2. výsadkové divize za

druhé světové války - Sicílii a Salerno v roce 1943 a pak v roce 1944 den D v Normandii a operaci Market Garden v Nizozemsku. K tomu ještě absolvoval jeden bojový seskok v korejské válce se 187. výsadkovým plukem. Druhou světovou válku zakončil jako rotný a v roce 1961 ho povýšili na štábního praporčíka.

Byl to chlap, který si nenechal srát na hlavu, a stejně jako já věřil na tvrdý výcvik, pevnou kázeň a náročnou fyzickou přípravu. Do dnešního dne žijí veteráni praporu, kteří jsou přesvědčeni, že Bůh může vypadat jako štábní praporčík Basil Plumley, ale není ani z poloviny tak přísný na hříchy, malé i velké, jako on. Soukromě děkuji své šťastné hvězdě, že jsem zdědil takový poklad. Řekl jsem Plumleymu, že má ke mně neomezený přístup, kdykoli a ohledně čehokoliv, co by chtěl se mnou probrat.

Po ceremonii se velitelé rot a štáb praporu šli podívat na svého nového šéfa a promluvit si o mých standardech. Byly celkem jednoduché: v tomto praporu se budou předávat, vystavovat a přijímat pouze trofeje za první místa. Druhým místem v naší práci je porážka jednotky na bojišti a smrt jednotlivců v boji. Nestřím žádné otlé vojáky nebo důstojníky. Velení bude decentralizované - posuňte pravomoci dolů, ve válce se to vyplatí. Také loajalita se posouvá dolů. Všechno se kontroluje. K rozhovoru s důstojníky tohoto praporu jsem dostupný kdykoliv během dne nebo noci. Štábní praporčík pracuje jen pro mne a přijímá rozkazy jen ode mne. Je to moje pravá ruka.

Skutečná síla mého praporu byla v jeho poddůstojnících. Většina z nich byli bojoví veteráni, kteří sloužili v praporu tři až pět let. Typickým starším poddůstojníkem byl praporčík Larry Gilreath, veterán z Koreje. Byl zástupcem velitele 1. čety roty Bravo a v praporu sloužil od roku 1961. Během té doby vycvičil víc poručíků, velitelů čet, než měl prstů na obou rukou. Poručíci přicházeli a odcházeli, ale Gilreath zůstával navždy. Byl stabilitou a kontinuitou - znal všechny muže ve své četě a věděl, jaké mají silné stránky a slabiny. V podstatě v každé četě praporu byl někdo jako on.

Jakmile jsem se ujal velení, dal jsem si za cíl vytvořit absolutně nejlepší a nejhrdější letecký útočný pěší prapor na světě. Každý muž v praporu musel vědět a věřit, že je důležitou součástí toho nejlepšího útvaru. Cvičili jsme a testovali. Pravidelnými návštěvníky ve Fort Benningu byli vysocí vojenští činitelé americké armády a všech spojeneckých vojsk. Svět přišel na to, že u nás vzniká ve způsobu válčení něco nového, odlišného a smrtícího. Dostávali jsme stovky vrtulníků a během operačních letů do bažin Georgie a Karolín se jejich osádky a pěšáci stávali úzce spolupracujícími týmy.

Pokud by tento systém fungoval, strávili by vojáci více času bojováním, než pochodováním nebo čekáním na nákladák, případně čekáním, zda se k němu vůbec dostanou zásoby. Teď jsme mohli během pár minut zaútočit na nepřítele z týlu nebo z křídla jako figurky koně na šachovnici. Vrtulníky

přidaly na rychlosti postupu vpřed oproti pozemnímu boji sto osmdesát kilometrů za hodinu.

Během těch čtrnácti měsíců, než jsme odpluli do Vietnamu, jsme strávili většinu času v poli nácvikem útočných přistání z vrtulníků a neuvěřitelně složité koordinace dělostřelecké a taktické letecké podpory s nejdůležitějším proudem dalších vrtulníků do bojové zóny a z ní. Velitelé se museli naučit jinak vnímat terén, neustále hledat možné přistávací a nástupní zóny a spolu s dalšími charakteristikami terénu si je pamatovat. Cvičili jsme rychlé vyložení a naložení mužů a materiálu, abychom zkrátily časové okno zranitelnosti vrtulníky. Heslem v plánování a přístupu byla naprostá flexibilita.

Trval jsem na tom, aby každý stupeň tohoto výcviku zahrnoval střízlivou realitu - prohlásili jsme velitele čtyř za mrtvého a nechali jeho rotmistra převzít velení a pokračovat v misi. Nebo jsme prohlásili za mrtvého rotmistra a nechali jednoho z jeho vojáků vést družstvo. Cvičili jsme se na válku a velitelé v boji umírají. Chtěl jsem vycvičit všechny tak, aby byli schopni převzít práci svého nadřízeného.

Absolventský ceremoniál 11. letecké útočné byl závěrečným testem. Uskutečnil se během října a listopadu roku 1964 v Karolínách. Účastnilo se ho nějakých pětadvacet tisíc vojáků; 11. letecká útočná divize byla nasazena proti „agresorovi“, 82. výsadkové divizi. Objevovaly se tam stovky VIP z Washingtonu, aby viděly vedení vrtulníkové války v akci. Jejich přítomnost dodala váhu první porci zvěstí, že se cvičíme pro službu ve Vietnamu.

Shodou okolností jsme na velitelství praporu jednou pozdě v noci slyšeli v novém polním rádiu PRC-25, jak americký předsunutý letecký návodčí řídí nálet ve Vietnamu. Na neobvyklých odrazech rádiových vln, které krátce přenesly skutečnou válku do borovicových hájů Jižní Karolíny, kde jsme hráli válečné hry, jsme na vzdálenost dvaceti tisíc kilometrů slyšeli rachocení střelby a výbuchy pum.

Po většinu této doby měl můj prapor plný stav sedmatřiceti důstojníků z povolání, jednoho praporčíka specialisty a 729 příslušníků mužstva. To se změnilo na jaře roku 1965, kdy jsme přišli o osm z patnácti poručíků, velitelů čet. Většina z nich byli záložní důstojníci, kterým vypršel závazek, a byli uvolněni z aktivní služby. Jiné přeložili nebo převeli jinam. Mezi dubnem a červencem jsme z důvodu propuštění nebo převelení přišli také o zpravodajského důstojníka, lékaře, personálního důstojníka, leteckého operačního důstojníka, zásobovacího důstojníka, zástupce zdravotního důstojníka, kaplana a dva velitele rot.

Začátkem června nám přidělili šest úplně čerstvých poručíků. Zapojili jsme je do uvolněných pozic velitelů střeleckých čet a dali jim sedmýdenní rychlokurz taktiky aeromobility. Ovšem všech šest jich počátkem srpna, krátce před naším nasazením, z praporu odveleli, aby zůstali ve Fort Benningu a ab-

solvovali šestiměsíční základní důstojnický pěchotní kurz. Někdo zjistil, že se podle armádních zásad nemohou ti noví poručíci poslat do boje před absolvováním kurzu. Ty zásady mohly být rozumné, ale jediným výsledkem bylo, že mužstvo praporu bylo postiženo zbytečnou výměnou velení.

Všechny střelecké roty dostaly tři nové velitele střeleckých čet kromě roty Alfa, která dostala dva. Součástí každé střelecké roty byla minometná četa, ale neměli jsme důstojníky, kteří by jim veleli. Rota Delta měla nového velitele průzkumné čety, poručíka Johna Arringtona, a nového velitele minometné čety, nadporučíka Raula Taboada-Requera.

Bylo málo cenného času na vecpání obsahu čtrnáctiměsíčního výcviku aeromobility do hlav nových poručíků. Udělali jsme, co jsme mohli a oni také. Když se hlásili, všechny jsem je spolu s jejich hlavními rotmistry čet pozval dál a řekl jim, že míříme do války a času je málo. Vydal jsem dva rozkazy. První: hlavní rotmistři čet naučí své nové velitele čet vše, co mohou, o aeromobilitě, taktice malých jednotek, mužstvu a vůdcovství, které si ti muži zaslouží. Druhý: noví poručíci budou kromě kladení otázek držet klapačku, budou poslouchat a snažit se zapamatovat si všechno, co jim budou hlavní rotmistři čet říkat.

Začátkem července Pentagon oznámil, že 11. letecká testovací divize splnila svůj účel. Teď z ní bude 1. divize kavalérie (aeromobilní). Plukovník Brown s ohledem na tradici a historické dědictví ihned požádal, aby dva jeho prapory dostaly insignie 17. americké kavalérie. Můj prapor se znovu zrodil jako 1. prapor 7. pluku kavalérie a náš sesterský prapor se stal 2. praporem téhož pluku.

Když podplukovník George Armstrong Custer velel 7. pluku kavalérie, ten přijal jako svou pochodovou píseň drsný irský pijácký popěvek „Garry Owen“. Slova Garry Owen se dostala na plukovní znak. Pro důstojníky a muže pluku se stalo zvykem doprovodit každé zasalutování zvučným „Garry Owen, pane!“ My jsme si vybrali tradiční barvy 7. kavalérie a vojáci to vše přijali s nadšením.

Důstojníci a piloti temperamentní 3. letky 17. pluku kavalérie podplukovníka Johna Stocktona se stali 1. letkou 19. kavalérie a už do sebe nasáli toho správného ducha kavalérie. Nosili velké kavaleristické kníry a černé stetsony a dokumenty nosili v kožených sedlových brašnách navzdory všemu, co se s tím konzervativci ve velení snažili udělat, aby jim v tom zabránili. Stocktonovi muži dokonce propašovali jejich maskota mulu Maggie do Vietnamu navzdory přísnému zákazu domácích mazlíčků na palubě, který měl zajistit, že mula zůstane doma.

Můj prapor a všechny ostatní v divizi začaly trpět důsledky nevyhlášení stavu nouze prezidentem a prodloužení délky turnusu odvedenců a důstojníků v záloze. Přišel rozkaz, že všichni vojáci, kterým bude ode dne nasazení 16. srpna zbývat šedesát nebo méně dnů aktivní služby, musí zůstat doma.

Bolelo nás u srdce. Odplouvali jsme do války smutně oslabeni a postiženi

ztrátou stovky mužů jen v mém praporu. Právě těch mužů, kteří by byli nejužitečnější v boji, těch, kteří nejdéle cvičili nové techniky vrtulníkové války, těch, které nám tímto rozkazem sebrali. Nedávalo to smysl tenkrát a nedává to smysl ani teď.

Naší poslední nocí ve Fort Benningu byl pátek 13. srpna 1965. Přišel jsem domů brzy, kolem sedmé, včas k večeři. S mou manželkou Julií a našimi pěti dětmi od tří do třinácti let. Řekl jsem jim všem, že budu odjíždět brzy ráno dlouho předtím, než se probudí, a že pojedu do války ve Vietnamu. Potom jsem seděl na pohovce a předčítal své šestileté dceři Cecile. V jednu chvíli ke mně vzhledla a zeptala se: „Tati, co je to válka?“ Snažil jsem se jí to co nejlépe vysvětlit, ale zmatek v jejím pohledu se jen prohloubil.

Budík jsem měl nastavený na půl druhou ráno a v půl čtvrté byl prapor v pronajatých autobusech směřujících do přístavu Charleston v Jižní Karolíně, kde čekala u mola transportní loď USNS *Maurice Rose*. Z Charlestonu jsme vypluli v pondělí 16. srpna a větší část měsíce zabralo „Rachotící Rose“ proplout Panamským průplavem a přeplout Tichý oceán do Jižního Vietnamu. Stejněho dne 16. srpna opustily poslední složky 666. pluku Lidové armády základnu v Thanh Hoa v Severním Vietnamu. Bude jim trvat téměř dva měsíce, než pěšky urazí pět stovek kilometrů po Ho Či Minově stezce na místo našeho setkání v údolí Ia Drang.

Rose spustila kotvu v půlce září v přístavu Qui Nhon ve střední části Jižního Vietnamu, kde nás přivítala naše předsunutá skupina. S pomocí 101. výsadkové divize zajistila velkou plochu křovinaté džungle severně od města An Khe. An Khe sedmdesát kilometrů západně od Qui Nhonu na silnici 19 bude základním táborem 1. divize letecké kavalérie, jakmile vyčistíme džungli a postavíme ho. Přesně proti tomu generál Harry Kinnard energicky protestoval, aby měl základnu svých aeromobilních jednotek uprostřed nepřátelského území.

Kinnard tvrdě loboval ve Washingtonu, Saigonu a Bangkoku za to, aby jeho nová divize byla umístěna v Thajsku ve svém útočišti, odkud by mohla podnikat bojové operace v Jižním i Severním Vietnamu a napadat komunikační linie severních Vietnamců v Kambodži a Laosu. Negativní odpovědi, které generálovy žádosti vyvolaly, nebyly ani trochu zdvořilé. Jeho divize si teď bude muset vybudovat kasárna a střežit základní tábor. To sníží počet vojáků použitelných pro aktivní pronásledování a ničení nepřítele.

Když transportní vrtulníky Chinook převážely prapor do An Khe, přelétávali jsme přes malé letiště s omlácenou starou žlutou třípodlažní budovou na severozápadním konci. Na proplouvající lodi jsem si znovu přečetl *Neradostnou ulici* od Bernarda Fallse a uvědomil jsem si, že letiště bylo výchozím místem pro francouzskou 100. mobilní armádní skupinu. Ta odtud 24. června 1954 vyrazila po silnici 19 na západ přímo do historického přepadu Viet Minhu, který pomohl zpečetit osud francouzské koloniální vlády v Indočíně.

Vystoupili jsme z vrtulníků do spleti stromů, plevle a křovin uprostřed toho, co se stane naším letištěm „Golfové hřiště“. Zástupce velitele divize brigádní generál John Wright rozhodl, že letiště pro více než 450 vrtulníků 3. kavalérie a letouny s pevným křídlem bude muset být „hladké jako golfové hřiště“. Nechtěli jsme, aby buldozery odkryly zem, která by se stala blátivou dírou v období dešťů a červenou prašnou bouří v období sucha.

Muži z divize a nějaké dvě tisícovky vietnamských dělníků vyčistili místo ručně mačetami a sekyrami a generál měl své golfové hřiště. Také vystavěli kolem základny silně opevněný dvanáct kilometrů dlouhý a padesát metrů široký obranný perimetr, zvaný „bariéra“. Žili jsme jednoduše - ve stanech na konzervovaných potravinových dávkách a sprcha byla, jen když přšelo. Prapory se střídaly v obsazování obranné linie předsunutých postavení před bariérou a chodily na hlídky, aby udržovaly Vietkong nepřipravený. Můj prapor ztratil během toho prvního měsíce dva muže, kteří se utopili na hlídce při přechodu řeky Song Ba.

Během prvních dnů nás párkrát zlehka otestovali místní partyzáni a nervózní vojáci hodně pálili do zeleně, než se obnovila střelecká kázeň. Jednou z obětí nervózní hlídky byl plukovníkem Stocktonem milovaný maskot 1. kavalérie, mula Maggie, kterou zastřelil jeden muž z mé roty Charlie, když se za tmavé noci potulovala po perimetru.

Smrt Maggie mi oznámil štábní praporčík Plumley: „Ptali se jí na heslo a ona ho neznala.“ Plumley dodal, že se zabité muly řádně zbaví. Vytáhl Maggiino tělo navijákem na divizní nákladák rozvážející potravinové dávky a vložil ho s potravinovými dávkami na další zastávce u 1. letky 9. kavalérie plukovníka Stocktona. Bylo to účinné, ale stěží diplomatické řešení. Maggiina smrt a následné doručení na nákladáku s jídlem způsobily mezi prapory hodně zlé krve.

Jednou denně jsme všichni museli pod dohledem spolknout jako desetník velkou žlutou hořkou pilulku proti malárii. Bylo to automatické. Jedním z provinění, které se mohlo trestat i bez vojenského soudu, bylo spaní mimo vlastní moskytiéru, bez ohledu na to jak bylo horko. Přesto jsme během dvou tří týdnů začali kvůli nákaze malárií ztrácet muže. Z mého praporu se muselo během šesti týdnů evakuovat do nemocnice kvůli vážné malárii šestapadesát vojáků. Problém byl v tom, že obzvláště nakažlivý kmen viru nemoci převažující na Centrální vysočině byl rezistentní vůči antimalarikům, která jsme měli tehdy k dispozici.

Kvůli končícím závazkům pokračoval odliv lidské síly z praporu. Na konci září měl můj prapor proti plnému stavu 767 mužů jen 679 důstojníků a mužů. V říjnu odjeli domů čtyři rotmistři a sedmnáct příslušníků mužstva. V listopadu mělo z praporu odjet šest rotmistřů a 32 mužů.

V říjnu jsme jako náhradu dostali dva důstojníky a dva nebo tři poddůstojníky, kteří k nám byli přeloženi prostřednictvím „infuzního programu“ od

jiných jednotek již sloužících ve Vietnamu. Měli pravděpodobně větší znalosti o zemi a nepříteli. Jedním z těch důstojníků byl kapitán Thomas Metsker, svalnatý, metr devadesát vysoký důstojník speciálních jednotek, absolvent Citadely ročník 1961, kde byl čtyři roky držitelem diplomu v běžeckém týmu. Metsker, spratek z diplomatických služeb, který vyrůstal v Japonsku a Koreji, byl mimořádným mladým důstojníkem.

Velení roty Alfa nyní převzal Tony Nadal. Z Metskera jsem udělal zpravodajského důstojníka praporu a zapsal si ho vysoko na svůj seznam potenciálních velitelů roty. Často se ke mně přidával při mých ranních obchůzkách vnitřního perimetru.

Dalším novým příchozím byl nadporučík William Lyons, absolvent univerzity Ripon z roku 1962. Stejně jako Metsker měl kvalifikaci výsadkáře a Rangera. Přišel k nám od 41. praporu Rangers z pozice poradce jihovietnamské armády. Mluvil plynule vietnamsky. Přidělil jsem ho Bobu Edwardsovi jako výkonného důstojníka roty Charlie. Lyons s rotmistrem Royem Hitem zahynuli pozdního odpoledne 4. listopadu při čelní srážce dvou vrtulníků Huey, když přivázeli rotě Charlie na obrannou linii poštu a jídlo.

Během té doby provedl náš prapor v blízkosti základny An Khe dvě čistící operace, při nichž jsme měli pár zraněných (odstřelovači) a ukořistili jsme velkou vlajku Vietkongu.

Koncem října se 1. brigáda 1. divize kavalérie přesunula do tábora Holloway v Pleiku a začala pronásledovat nepřátelské jednotky zapojené do útoku na tábor speciálních jednotek v Plei Me a do připravovaného přepadu podpurné kolony jihovietnamské armády.

Stockton a jeho týmy průzkumných a bitevních vrtulníků rychle zachytily stopu ustupujících severních Vietnamců. Jeden z týmů kavalérie spatřil 1. listopadu asi deset nepřátelských vojáků přibližně třináct kilometrů západně od Plei Me. Ostřelovali je a oni utekli. O pár minut později spatřil ještě více nepřátel. Stockton vysadil své muže na zem a ti během pár minut obsadili polní nemocnici 3. pluku Lidové armády. Patnáct nepřátel zabili a čtyřiačtyřicet dalších včetně pacientů a lékařského personálu zajali. Ukořistili dále tuny lékařských zásob, rýže, dokumentů a zbraní. To stejné odpoledne provedli Severovietnamci protiútok. Boj zuřil hodiny, než dorazil 2. prapor 12. kavalérie, aby posílil Stocktona. Jedenáct Američanů padlo a jedenapadesát bylo zraněno. Ztráty na straně nepřítele se odhadovaly na dvě stě padesát mužů.

Ve stejný den, 1. listopadu, začaly přicházet z Kambodže do Jižního Vietnamu čelní jednotky 66. pluku Lidové armády postupující podél Ia (řeky) Drang. Mezi dokumenty ukořistěnými v boji o nemocnici byla i nepřátelská mapa údolí Ia Drang s vyznačenými cestami, které nepřítel využíval. Generál Knowles nařídil 3. listopadu plukovníkovi Stocktonovi provádět na konkrétních stezkách podél Ia Drang tři kilometry od hranic průzkum bojem.

Stockton přesunul svou operační základnu do tábora speciálních jednotek v Duc Co. Dělal mu starosti, že 1. brigáda dopravila pěšáky na jeho podporu během boje o nemocnici tak pomalu, že se rozhodl přesunout rotu Alfa 1. praporu 8. kavalérie pod velením kapitána Danielsona také do Duc Co.

Tu noc naplánoval Stockton tři přepady s jednotkami o velikosti čtyř. Jednu na stezce vedoucí podél Ia Drang, ostatní asi o kilometr dál na sever. Nejjižněji umístěná četa sledovala, jak se posílená nepřátelská rota blíží k místu přepadu po stezce vedoucí tři a půl kilometru uvnitř hranic Vietnamu. Severovietnamci se zastavili k odpočinku jen asi sto metrů od místa přepadu a pak se krátce po deváté hodině večer dali zase na pochod východním směrem.

Američané nechali čelní skupinu projít, ale když vjela do smrtící zóny rota těžkých zbraní, odpálili Američané osm min Claymore, z nichž každá vyvrhla stovky ocelových kuliček do ložisek ve smrtícím půlkruhu, a spustili palbu z pušek a kulometů do těch, kteří výbuchy min přežili. Kapitán Knowlen pak poslal všechny své přepadové týmy zpět na hlídkovou základnu, kde se během půl hodiny dostali pod silný útok početné jednotky velice našťvaných Severovietnamců. Když jeho muži volali, že jim hrozí zničení, Stockton přikázal Danielsonově rotě, aby jim letěla vrtulníky na pomoc.

Tento tah zachránil den, ale zároveň ho pokazil Stocktonovi. Generál Knowles prohlásil, že si Stockton měl vyžádat jeho souhlas, než vyslal Danielsonovu rotu do akce. Incident skončil přeložením Stocktona do štábu v Saigonu a pro divizi ztrátou jednoho z nejkontroverznějších a nejuspěšnějších velitelů praporu.

Ať už následovalo cokoliv, divizní velitelství v té době nevyužilo úspěchu Stocktonova přepadu a nepronásledovalo značné množství nepřátelských posil, které právě dorazily po Ho Či Minově stezce. Místo toho přišel 6. listopadu rozkaz, aby se 1. brigáda vrátila do An Khe a aby se 3. brigáda od 10. listopadu přesunula do provincie Pleiku.

Součástí 3. brigády pod velením plukovníka Browna byly můj 1. prapor 7. kavalérie, 2. prapor 7. kavalérie podplukovníka Roberta McDadea a 2. prapor 5. kavalérie podplukovníka Roberta Tullyho. McDade, veterán korejské války, byl téměř dva roky divizním personálním důstojníkem (G-1) a koncem října mu svěřili velení našeho sesterského praporu.

Dne 9. listopadu jsme šli s plukovníkem Brownem na předstunuté divizní velitelství v Pleiku na briefing o situaci na bojišti. Na velké mapě visící na zdi byla na horském masívu Chu Pong nad údolím Ia Drang západně od Plei Me velká červená hvězda. Zeptal jsem se jednoho ze zpravodajských důstojníků, co ta hvězda znamená, a on odpověděl: „Nepřátelskou základnu.“ Následující den přeletěl můj prapor z An Khe na polní velitelství brigády na čajovou plantáž Catecka, kde nás štáb plukovníka Browna seznámil s naší misí - provést letecký útok osm kilometrů východně od Plei Me, najít a zničit nepří-

tele. Byl jsem překvapený a zmatený. Všechny předchozí kontakty 1. brigády s nepřítelem byly na západ od Plei Me, a teď nás posílali prohledávat křoví v jiném směru. Pak tam byla ta velká červená hvězda na mapě, která naznačovala, že zdaleka největší cíl je na západě.

BOTY A SEDLA

Pojďte hoši a popadněte šavle
Pojďte hoši a pojedte se mnou.
Vydejte pokřik „Garry Owen“,
zajistěte si místo v dějinách.

Autor neznámý, Vietnam 1965

Před naším leteckým útokem jsme s kapitánem Mattem Dillonem letěli na průzkumný let ve velké výšce, abychom vybrali přistávací zóny a dokončili operační plán. Během letu jsem zahlédl vesnici horalů a udělal jsem si poznámku, abych varoval vojáky, že v oblasti jsou civilisté buď přátelší, nebo neutrální. Rozhodl jsem se vzdát se dělostřelecké nebo letecké palebné přípravy.

Většina volného terénu v té oblasti byly vymýcené farmy horalů. Už tak bylo zlé, že vrtulníky musely přistát a muži pochodovat na jejich ubohých políčkách s jamy a kasavou; nebylo nutné je přeorat těžkou palbou nebo zapříčinit civilní ztráty.

Rozdělili jsme prapor ke kyvadlové přepravě našimi šestnácti transportními vrtulníky Huey, kterým jsme říkali „slicky“, abychom je odlišili od bitevních Huey vyzbrojených raketami a kulomety. S Plumleyem jsme přistáli s první skupinou mužů roty Alfa kapitána Tonyho Nadala. Nesetkali jsme se s žádným odporem, ale na mýtině bylo asi pět do pasu svlečených horalských mužů a žen, kteří pilně prosekávali křoviny. Rychle zmizeli v husté džungli. Byl jsem rád, že jsme palebnou přípravu vynechali.

Další dva a půl dne jsme s malými jednotkami hlídkovali v oblasti. Pocho-
doval s námi reportér UPI Joe Galloway. Joe si ještě předtím zařídil let vrtul-
níkem do obleženého tábora speciálních jednotek v Plei Me. Kvůli nedostatku
bojovníků se Joe ocitl u lehkého kulometu ráže 7,62 mm. Když se k nám
přidal, nesl na rameni pušku M-16, kterou mu po skončení boje v Plei Me
předal velitel speciálních jednotek major Charles Beckwith. Galloway řekl
Beckwithovi, že podle Ženevské konvence je striktně vzato „nebojující civi-
lista“. Beckwith odpověděl: „Chlapče, v těchto horách nic takového nemáme.
Vezmi si tu pušku.“

Galloway vzpomínal: „Mým prvním setkáním s 1. praporem 7. kavalérie Hala Moorea byla pekelná cesta pod pálicím sluncem do vzdálené vesnice horalů. Dostali jsme se do křoví tak hustého a trnitého, že jsme si každý krok museli vysekat mačetou. Za čtyři hodiny jsme ušli možná tři stovky metrů a při setmění jsme přebrodili po prsa hlubokou horskou říčku. Pak jsme se schoulili v pončech a mrzli celou noc.

Za úsvitu jsem odloupl z nouzových zásob v mém batohu kousek plastické trhaviny C-4 a použil ji k ohřátí plecháčku vody na kávu. Pokud C-4 opatrně zapálíte, můžete pít horkou kávu tak za třicet vteřin, ale pokud jste byli neopatrní, utrhlo vám to ruku. S první cigaretou jsem sledoval Mooreovy muže. Jako první se oholili. Oholili? Tady nahoře? Žasl jsem. Pak samotný podplukovník, blond a s hranatou čelistí, vyrazil se štábním praporečkem Plumleyem na svou ranní obchůzku. Moore se na mne podíval a řekl: ‘V mé jednotce se všichni holíme - včetně reportérů.’ Vařící voda na kávu padla na mytí a holení a já jsem k tomu muži získal respekt.“

Téhož dne jsme dorazili do vesnice horalů hluboko v horách. Z dlouhého domu se vynořil bezzubý stařík potýkající se se zapínáním knoflíků na staré francouzské vojenské blůze a hrdě mávající malou francouzskou vlaječkou, jistý si tím, že se druhové z jeho mládí konečně vrátili. Nejsem si jistý, zda mu situaci a naši národnost někdo uspokojivě vysvětlil.

Naši zdravotníci ošetřovali nemocné a raněné a Tom Metsker s tlumočnickem mezitím sháněli informace o nepřátelích v oblasti. Bohužel se nic nedověděli. Ale zdravotníci objevili mladíka s vážně zraněnou paží, který potřeboval ošetření v nemocnici. Náčelník vesnice a chlapcův otec nakonec souhlasili s jeho evakuací. Zdravotníci přivolali americký vrtulník, aby odvezl hochu zraněného střelbou z jiného amerického vrtulníku.

Chlapec a jeho otec nesoucí džbán s vodou, velký kus syrového masa zabaleného v zelených listech a kuši vyšplhali na palubu a chvěli se strachem. Během pár minut přešli z patnáctého do dvacátého století. Galloway, sledující a fotografující tu scénu, si pomyslel: „V téhle válce není nic jednoduché, možná to tak je v každé válce.“ Pokračovali jsme v hlídkování východním směrem, ale nic jsme nenacházeli a byli jsme hodinu od hodiny zklamanější.

Nebyli jsme jediní. Z chybějících výsledků rozhodně nebyl šťastný generál Knowles. Knowles říká: „Konvenční moudrost naznačovala, že nepřítel pronikl do oblasti jihovýchodně od Pleiku a proto jsme dostali rozkaz tam operovat. Krátce po začátku operace nás navštívil velitel sboru generálmajor Stanley (Švéd) Larsen a zeptal se, jak to vypadá. Řekl jsem mu, že jsme se nedostali do kontaktu, který by stál za zmínku, a ani žádný neočekáváme. Nato se Larsen zeptal: ‘Proč operujete tam?’ Odpověděl jsem: ‘Tak to je ve vašem písemném rozkaze.’ Generál odpověděl, že naším primárním cílem bylo najít nepřítel a jít po něm.“

Údolí stínů

Knowles věděl, jak s tou radou naložit. V pozdním odpoledni 12. listopadu jsme letěli v jeho velitelské helikoptéře na jih od Pleiku a hledali plukovníka Browna, který byl se mnou v poli. Vylezl z vrtulníku s doutníkem v ústech a zeptal se, jak to šlo. Brown, který zřídka plýtvá slovy, odpověděl: „Suchá díra, pane.“ Knowles se otočil ke mně a zeptal se na můj názor. „Tady nic není, generále, jen vyčerpáváme vojáky.“ Obrátil se zpět k Brownovi: „Co bys tomu říkal, Time, zamířit na západ a udělat dlouhý skok do údolí Ia Drang?“ Brown řekl, že tam by to mělo být lepší než tady: „Pokud si dobře pamatují, váš G-2 zpravodajský důstojník mluvil o nějaké tamní základně.“

Knowles nám dal zelenou. Později řekl, že ten rozkaz vydal „na základě silného instinktu a chabých zpravodajských informací“. Během pár minut nastoupili Knowles a Brown do svých vrtulníků a byli pryč. Řekl jsem svému štábu, aby prostudoval mapy údolí Ia Drang a začal s plánováním operace. Neměl jsem pochyb o tom, že vyberou můj prapor, aby do údolí Ia Drang vedl útok. Dosud dával Brown 1. praporu 7. kavalérie všechny úkoly, kde byla možnost kontaktu s nepřítelem. Jeho další prapor - 2. prapor 7. kavalérie -, měl nového velitele a štáb a Brown se snažil je zapojovat do akcí opatrně.

S Knowlesem a Brownem jsme vzájemně dobře vycházeli. Posledních osmnáct měsíců jsme těsně spolupracovali. Znali aeromobilitu a vrtulníkovou válku a já to studoval na škole. Věděli, že se mnou mohou počítat, a já věděl, že mi poskytnou veškerou podporu, kterou jsem potřeboval, a někdy ještě dříve, než jsem zjistil, že ji potřebuji. Generál Kinnard takové velení v 1. divizi letecké kavalérie podporoval. Vycházel ze skvělé myšlenky výsadkářské školy, že autorita musí náležet muži na místě, protože když jednotky vyskakovaly z letounů, nikdy jste nevěděli, kam dopadnou velitelé. To, co platilo pro výsadkářské operace, platilo i pro rychle se pohybující aeromobilní bojové jednotky překonávající obtížný terén.

Brzy v sobotu 13. listopadu převel Brown můj prapor do nové oblasti jižně a jihozápadně od Plei Me, kde jsme znovu hlídkovali ze značně rozptýlených základen rot. Velitelství praporu jsme zřídili ve staré francouzské pevnůstce hned před plotem tábora speciálních jednotek v Plei Me. Americké speciální jednotky často rozbíjely své tábory na místech starých francouzských postavení, strategicky umístěných na infiltračních trasách komunistů.

Nepřítel se nezměnil, stejně jako potřeba sledovat jeho pohyby. Ve většině případů si Francouzi vybrali dobře a umístili svá sledovací a odposlouchávací postavení tak, že v těchto rozeklaných horách pokrývaly nejlogičtější nepřátelské trasy. Ale pro francouzskou armádu, stejně jako pro jejich americké následovníky, byly tyto hlídkové základny izolované a hodně vzdálené od pomoci vázané na špatné cesty. Byly lákavým cílem, často se na ně útočilo a někdy byly dobyty.

Každou asi osmdesát metrů dlouhou stranu této trojúhelníkové pevnosti tvořily přibližně dva metry vysoké hliněné zdi. Kvůli dlouhým rokům neužívání